

Saksprotokoll

Høringssvar NOU 14/2016 "Mer å hente"

Arkivsak-dok. 16/29356
Saksbehandler Bjørg Løhaugen

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Innvandrerrådet	14.11.2016	16/38
2 Komite for oppvekst	17.11.2016	16/42
3 Bystyret	24.11.2016	16/177

Rådmannens forslag til vedtak

Arendal bystyre støtter forslagene til tiltak i NOU 14:2016 «Mer å hente»

Bystyret har behandlet saken i møte 24.11.2016 sak 16/177

Møtebehandling

Saksordfører: Kristin Lorentsen, Ap

Votering

Komiteéns innstilling ble enstemmig vedtatt.

Bystyret vedtak

Arendal bystyre støtter forslagene til tiltak i NOU 14:2016 «Mer å hente»

ARENDALE KOMMUNE RÅDMANNENS STAB OPPVEKST

Saksframlegg

Arkivsak-dok. 16/29356-1
Saksbehandler Bjørg Løhaugen

Utvalg	Møtedato
Bystyret	
Komite for oppvekst	

Høringssvar NOU 14/2016 "Mer å hente"

Rådmannens forslag til vedtak

Arendal bystyre støtter forslagene til tiltak i NOU 14:2016 «Mer å hente»

Vedlegg

Høringsbrev NOU 2016 nr 14.pdf

Sammendrag

Et offentlig utvalg ledet av utdanningsdirektør i Drammen kommune Jan Sivert Jøsendal har levert utredningen, NOU 2016: 14 *Mer å hente*. Den beskriver utfordringer knyttet til tilrettelegging av opplæringen for særlig høyt presterende elever. Plikten til å gi den enkelte elev tilpasset opplæring er beskrevet i oppl. § 1-3 og gjelder alle elever, også elever som presterer på høyt faglig nivå og elever som har spesielle talent. Utredningen viser at mange av disse ikke opplever å være en del av et læringsmiljø som motiverer og som gir dem tilstrekkelige faglige utfordringer. Utvalget anbefaler en rekke tiltak som til sammen har som mål å gi elever med stort læringspotensial et bedre skoletilbud.

Utvalget skisserer tre områder det må arbeides innenfor:

- Behov for variert undervisning og tilpasset opplæring for elever med stort læringspotensiale
- Behov for å tydeliggjøre forskjellen mellom reelt og praktisert handlingsrom
- Behov for felles kunnskapsgrunnlag og systematikk

Bakgrunn (Fakta)

Opplæringslovens § 1-3 beskriver skolens plikt til å tilrettelegge undervisningen for alle elever, både de som har vansker og de som har et særskilt potensiale for læring. Praxis er ofte at oppmerksomheten rettes mot de som har lærevansker, mens høyt presterende elever i mindre grad får individuelle tilpasninger.

Kategorien elever med stort læringspotensial dekker 10 – 15 % av elevgruppen, mens elever med ekstraordinært læringspotensialet dekker 2 – 5 % av elevene.

Utvalget har gjennom sitt arbeide sett at en relativt stor andel elever opplever at de ikke har et læringsmiljø hvor de kan realisere sitt store potensial for læring. Ifølge utvalget handler det i stor grad om mangel på kunnskap om elever som har potensial til å prestere på et høyt og avansert nivå, og mangel på kapasitet og kompetanse til å endre praksis i klasserommet. Dette vurderes som en systemutfordring, som det må arbeides med på alle nivå i utdanningssystemet.

Utvalget beskriver at de også har erfart at det er stor usikkerhet rundt håndtering av regelverket og hvordan det skal forstås. De ønsker å bidra til at handlingsrommet og mulighetene innenfor dagens regelverk blir tydeligere, slik at skolene kan finne fleksible løsninger i skolehverdagen.

Her påpeker utvalget at det er behov for et nasjonalt fokus og klare forventninger til skoleeiere som er de ansvarlige for kvaliteten i opplæringen. Videre at man på nasjonalt nivå bidrar til økt kompetanse for alle relevante aktører.

Utvalget ønsker at skolene preges av det som de betegner som «*fremragende læringsmiljø*». «*Et fremragende læringsmiljø motiverer og stimulerer alle elever til å lære ved hjelp av undervisning av høy kvalitet, tilpasset opplæring og høye ambisjoner*» (NOU 14:2016 s. 10). Utvalget anbefaler at det utarbeides kvalitetsbeskrivelser som kan brukes av skoler og skoleeiere for å få innsikt i hva som kjennetegner et slikt miljø.

Læreplanverket for grunnskolen skal nå fornyes og utvalget påpeker at man da må benytte muligheten til å tydeliggjøre innholdet i opplæringen også på et høyt og avansert nivå i fagene.

I forhold til tiltak som utvalget anbefaler at iverksettes på kommunalt nivå beskrives følgende:

Utvalget anbefaler at skoleeier:

- Bygger kapasitet på den enkelte skole og mellom skoler slik at det arbeides systematisk med oppfølging av elevenes læring.
- Tar ansvar for at skole og PPT har kompetanse i og ressurser til å identifisere elever med stort læringspotensial og tilpasse opplæring for dem.

Utvalget anbefaler at skoleleder:

- Tar i bruk eksisterende forskning og tilrettelegger for fleksibel organisering for elever med stort læringspotensial.

Utvalget anbefaler at lærere:

- Bruker forskningsbasert kunnskap og varierer undervisningsmetoder gjennom for eksempel dybdelæring og berikelse.

(NOU 14:2016 s. 13)

Det anbefales ikke segregering for denne elevgruppen, men etterlyses større grad av variasjon både i forhold til organisering, innhold, nivå og metoder. Utvalget anbefaler heller ikke fast inndeling i nivådelte grupper

I tillegg gis en rekke anbefalinger om tiltak som utvalget anbefaler at iverksettes av nasjonale myndigheter og forskingsmiljøer.

Vurdering

Elevers rett til individuelle tilpasninger gjelder for alle, både de som har ulike typer lærevansker og de som er høyt presterende. Sistnevnte gruppe har i liten grad hatt fokus i skolen, som gruppe. Enkelte skoler og lærere har imidlertid med stor dyktighet klart å tilrettelegge for elever som har hatt stort læringspotensialet, men et samlet nasjonal fokus har vært fraværende.

Kunnskap er en svært viktig kapital i samfunnet, og kommer i enda større grad til å være det i fremtiden. Derfor er det viktig at vi bidrar til at alle kan få realisert fullt ut det potensiale man har for læring.

Lovverket (oppl. §1-3) beskriver alle elevers rett til tilpasninger ut ifra evner og nivå. Det hersker imidlertid usikkerhet om hvordan man kan tilrettelegge for høyt presterende elever, uten at det strider mot retten til å være en del av et klassemiljø. Fylkesmannen påpeker at elever ikke skal ha høy grad av segregerte tiltak, uten at det er hjemlet i eget vedtak. Slike vedtak gjøres i forhold til oppl. § 5-1, rett til spesialundervisning. Det er ingen mulighet for å fatte tilsvarende vedtak etter oppl. § 1-3, rett til tilpasset opplæring. Dette er heller ikke utvalgets anbefaling.

De påpeker at skolen kan være redd for å sette i gang tiltak for høyt presterende elever, fordi det er usikkerhet om handlingsrommet innenfor oppl. § 1-3.

Utvalget anbefaler ikke nivådelte grupper, og begrunner dette med at også elever med stort læringspotensialet er ulike og utvikler seg i forskjellig tempo. Utvalget understreker viktigheten av

at disse elevene både får arbeidet sammen med likesinnede og at de møter andre elever. Det sosiale aspektet ved dette er særlig sentralt.

Det anbefales med bakgrunn i dette at oppl. § 1-3 får en presisering av at paragrafen også gjelder elever med særlig stort læringspotensiale.

For å få et økt fokus på gruppen av elever med stort potensiale for læring, er det viktig at nasjonale myndigheter følger opp i sitt arbeid. Dette er ikke et område som ensidig kan delegeres til kommunene å håndtere. Det beskrives også av utvalget en rekke tiltak som bør settes inn fra nasjonalt nivå.

Arendal kommune er enig med utredningens konklusjon om at det er behov for å ha enda større fokus på elevers uutnyttede potensiale for læring, også hos de høyt presterende. Reviderte læreplaner som er planlagt å komme innen år 2020 med blant annet tydeligere fokus på dybdelæring, vil kunne være gode redskap for å styrke arbeidet i forhold til høyt presterende elever.

Driftsmessige konsekvenser

Høringen understreker at mye av arbeidet som bør gjøres i forhold til elevgruppen, kan gjøres innenfor dagens regelverk og med de ressurser som er tilgjengelige. Tilpasninger av undervisningen krever ikke nødvendigvis mer penger. Samtidig vil tiltak i form av kompetanseheving kunne komme til å medføre noe kostnader. Arendal kommune mener dette må være en del av den statlige satsingen.

Konklusjon

Arendal kommune anbefaler at tiltakene i NOU nr 14 «Mer å hente» gjennomføres. Dette forutsetter imidlertid støtte fra nasjonale myndigheter i form av både nye reviderte læreplaner, ressurser og kompetansetiltak.

Arendal 27/10-2016

Harald Danielsen
rådmann